

אי שש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כט חשוון תשע"ח: הדלקת נרות: ירושלים 4:03 תל-אביב: 4:17 חיפה: 4:07 מוצאי שבת: ירושלים: 5:17 תל-אביב: 5:18 חיפה: 5:16 ר"ת: 5:55

פרשת תולדות

ברכה לזולת

ברכה ממוזכה הרבים...

כשעמד פעם הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל לפני ניתוח קשה באמריקה, החליט ללכת לקבל ברכה מצדיק [כאמרת חז"ל (ב"ב קטז.)] "כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים". הוא נסע במיוחד מבני ברק לירושלים, והגיע לעיר העתיקה לשיבת אש התורה לבקש ברכה מהיהודי שישב שם ולמד בהתמדה, שמו אורי זוהר.

הוא נכנס לבית המדרש וראה שיושב עם טלית ותפילין ולומד בהתמדה עם החברותא. לא רצה להפריע. ברגע שקם ממקומו ניגש אליו רבי ראובן ואמר לו: "רבי אורי, אני צריך לעבור ניתוח לא קל בארה"ב אני הולך לצדיקים. וגם אליך באתי לקבל ממך ברכה..."

רבי אורי הסתכל עליו בתמהון: "רבי ראובן טעית בכתובת. אינני נותן ברכות. לשם כך צריך ללכת לצדיקים, לחכמים, לא אלי. אף אחד לא מבקש ממני ברכות!"

רבי ראובן הסביר עצמו: אני מגיע במיוחד מב"ב לקבל ברכה ממך, משום שפעמיים בשבוע אני נוסע מבני ברק לבת-ים ועובר בדרך בכביש גחה שעוברים בו כשישים ריבוא איש. ועל הכביש, באחד הצמתים, תלוי שלט ענק באותיות ענקיות שא"א לא לראות וכתוב בו: "אורי זוהר, אחרי הכל, גלה לנו הכל, מדוע עזבת את הכל? (הוא עזב את כל הזוהמה של הבלי העולם הזה ושב בתשובה שלימה).

"אם זכיתם לקדש כך שם שמים" - הפטיר לו רבי ראובן - "אזי צריך אני ברכה ממך!" כשנוכח רבי אורי לראות שהוא בהחלט רציני, נאות לברכו מכל הלב.

יחי ראובן

ברכת הראיה...

סיפר הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל: בצעירותו כשלמד בישיבת חכמי לובלין אצל הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, אירע פעם שהיתה בלילה הפסקת חשמל ועלטה שדרה בכל מבנה הישיבה. מתוך תשוקתו ללמוד, נעמד ליד החלון ולמד לאור שבקע מהרחוב.

והנה לפתע נכנס ראש הישיבה, רבי מאיר שפירא, להיכל הישיבה, וראה כיצד מתאמץ ללמוד. הוא התרגש מאד ובירכו שלא יצטרך להרכיב משקפיים במשך כל ימי חייו. וכך הות.

ברכה מעולה ומושלמת, היא זו הבאה מתוך שמחה וטוב לבב!
נלמד מהפסוק: "ועשה לי מטעמים... ואכלה בעבור תברכך נפשי" (פרק כז-ד)

וכתב רבינו בחיי אין כוונת יצחק בשאלת המטעמים בתענוג הגוף וחוש הטעם, אלא כדי שתהיה נפשו שמחה ומתענגת. כי בהתחזק כוחות הגוף יתעוררו כוחות הנפש ומתוך שמחת הנפש תחול עליו רוח הקודש כמו שאמרו חז"ל: "אין השכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות, אלא מתוך שמחה". [ובספר איש לרעהו (עמ' רנ"ב) הטעמנו, לפני, שלכן ביקש יצחק דוקא ציד של בשר, ולכן הובא לו גם יין. כדי שתהיה הברכה מתוך שמחת הנפש שהרי "אין שמחה אלא בבשר ויין"...]

מסופר בגמרא (מגילה כז:) על רב הונא שמישכן אבנטו לקבלת הלואה לקניית יין לקידוש ועל כן בירכו האמורא רב: "יהי רצון שתתכסה במעילים העשויים ממשי [סימן לעשירות]. וממשיכה הגמרא לספר שכאשר נכנס רבה בנו של רב הונא לחופה נתקיימה ברכתו של רב בכך שאחר החופה ישן רב הונא במיטה ובנותיו וכלותיו שלא הבחינו בו השליכו עליו את מעילי המשי שלהם ונתקיימה בכך ברכתו של רב.

כשנתברר לרב שנתקיימה הברכה שבירך את רב הונא, הקפיד עליו וטען לו: מדוע כאשר ברכתך אותך, לא החזרת לי ברכה ולא אמרת לי "וכן למר" שגם אני אתברך בברכה זו, שכן מתברר שהיתה זו עת רצון וכשם שנתקיימה בדך כך הייתה מתקיימת בי...

ואמנם בהגהות הב"ח העיר: מדוע הקפיד, הרי במציאות לא התעשר רב הונא מהברכה? ומתוך, שרב הקפיד כי מכיון שהיתה עת רצון שמה היתה הברכה מתקיימת אתו והיה מתעשר. [ובחזון איש (אר"ח סימ' קנו בהשמטות) תירץ שמה שכיסוהו היה זה סימן לתחילת הברכה ולבסוף אכן התעשר].

עכ"פ רואים מגמרא זו - אומר הגאון רבי חיים שמואלביץ ז"ל (בשיחות מוסר מאמר מא) - כי ה"זוכה לקבל השפעה ממרום, הוא בעלים להכניס תחת כנפו גם את זולתו, שיהנה גם הוא מן השפע היורד עליו, כמו במעשה זה שהיה רב הונא יכול להמשיך את השפעת הברכה גם על רב ע"י אמירת "וכן למר", ואף שאת הברכה קיבל מרב, בכ"ז כיון שההשפעה יורדת עליו, הריהו הבעלים עליה".

עלון קשבוע פרשת תולדות הוקדש לעילוי נשמת
מרת אליס בילא ע"ה בת ר' יצחק זצ"ל
אלמנת הרה"ג ר' סלימן בן ר' דוד ששון זצ"ל

גלב"ע ג' כסלו תשנ"ט
ת.נ.צ.ב.ה.

שלא לגרום צער וטרחה יתירה לזולת!

נלמד מהפסוק: "ויזד יעקב נזיד" (פרק כה-כט)

ואמרו חז"ל (במדרש הגדול): בא וראה כמה עבדים ושפחות היו לו לאביו, וכשהוא בא מבית המדרש, מוצאן שהן ישינו, אינו רוצה להרגיש ולהצהיב [=להכעיס, כפירוש התרגום בפסוק "וכעסתה צרתה" (שמואל א-א, ו) - ומצהבה לה"] את אחד מהן שימשו אלא הוא עומד ומבשל לעצמו. ומעתה נדון בעצמינו: אם כך היה יחסו של יעקב אבינו למשרתיו, על אחת כמה וכמה כלפי כל אדם.

הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל סיפר (בספרו תוכחת חיים פ' וארא) את שנתגלה לו בחייו הלילה, שראה עשיר, איש תם וישר, אחד מתושבי העיר איזימיר שבטורקיה, כחודש לאחר פטירתו כשהוא לבוש בבגדים נאים והוא שש ושמה.

הוא התפלא על כך מאוד וכששאלו על מה ולמה זכה לכך? השיב לו האיש: על אשר לא נשתעבד במשרתיו באכזריות ובקושי, כי אם ברחמנות, שלא היה מכביד עליהם.

בענין זה כתב החזון איש (באחת מאיגרותיו קובץ אגרות ח"ב - אגרת פט) את הרגשותו האישיות: "דכאות רוח של האדם קשה יותר מדוחק הצרכים הגופניים. ובהיות כן, יש לי הצדקה שלא לאכופ עלי בבקשות לעשות דברים שהם דכאות רוח אלי, ונגד דברים משוכנעים לי, ולהשיב ריקם את פני מבקשים קשה עלי מאד. ובשערי תשובה לרבינו יונה ז"ל כתוב שזה בכלל "לא תרדה בו בפרך".

גם לענין "להטריח אחרים" בבקשות, היה אומר החזו"א: "אם רצונך לבקש דבר מאת רעד, שקול בפלס אם תפיק בקשתך, ואל תאמר: ומה ממני יהלוך אם אשאלהו וימנע מבוקשו? דע, כי הרבה הפסדת במעשיו! כי אינך בטוח בעצמך מהערת כעס הלב על מאון רעד, גם בלב רעד מתגנב כי לבך עליו. נמצא כי אתה בין אחים הפרדת והרביית שנאת חינם".

ומסופר שפעם נכנסו אל החזון איש זוג צעיר, שזה כבר מספר שנים לאחר נישואיהם ועדיין לא זכו לזרע של קיימא, הם באו להתייעץ בענין רצונו של הבעל להתגרש מאשתו כבר עתה מבלי להמתין עשר שנים כי נתברר לו שאשתו אינה בת בנים.

החזו"א לא הסכים עמו ואמר לו כי לא יתכן לעשות כן וצריך להמתין. שכן לא בחינם קבעו חז"ל ואמרו בגמרא (יבמות סד.) להמתין עשר שנים.

והוסיף: העולם טועה כשלומד טעמו של דבר צריך להמתין עשר שנים משום שעד עשר שנים לא יודעים בוודאות שלא תלד. אך אין זה הטעם אלא גם אם יודעים כבר קודם לכן, צריך להמתין, מפני ש"דרכיה דרכי נועם" ואי אפשר לצער את האישה ולחתוך את חייה בבת אחת, ולבצע עמה הגזירה הזאת, אלא זה לוקח עשר שנים עד שתסגל בנפשה הגזירה הזאת ותשלים עמה, ואם עושים זאת קודם, הרי זו אכזריות נוראה!

"ובלבד שלא יצטער"...

סיפרה הרבנית פינקל ע"ה (אשת הגאון רבי משה פינקל זצ"ל) כי בחתונת בתו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (מרת עטל) עם החתן הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל (שנתייתם מאביו ואמו) לא היו השושבינים שהובילו את החתן והכלה לחופה, הורי הכלה, רבי חיים והרבנית, כמקובל, אלא במקומם התבקשו ללוות את החתן והכלה, היא ובעלה רבי משה.

מדוע לא הובילו רבי חיים שמואלביץ ורעייתו את בתם לחופה? את התשובה לכך סיפק רבי חיים, לתדהמת הרבנית פינקל, בנימוק הבא: "איזה פנים יהיה לחתן רבי נחום, כאשר ילך לחופתו בלי אבא ובלי אמא, ואילו הכלה תלך לחופתה עם אבא ועם אמא!?"

"אלו מחשבות מצערות יתעוררו אצל החתן אודות הוריו של זכו להחלץ מאירופה המדוממת מהשואה הנוראה. איך הוא ירגיש? אני לא מסוגל לכך! אם לד' נחום אין אבא ואמא בחופה, אזי גם ל"עטל" לא יהיו אבא ואמא בחופה!"

כך ויתר רבי חיים שמואלביץ על חלומו של כל הורה, ובמיוחד מי שניצל מהמלחמה, להוביל את ילדו לחופה. על כן התבקשו רבי משה פינקל ורעייתו למלא את מקום הורי הכלה, כי מה אפשר לעשות, רבי חיים "לא מסוגל לכך", לגרום כזה צער לחתן רבי נחום...

מוסף ש"ק

"גם למי שצודק לא הותר להתאכזר"...

תלמיד חכם מב"ב הגיע להתייעץ עם הגראי"ל שטיינמן שליט"א על מה לעורר את הציבור בדרשה שאמור לשאת. השיב הגראי"ל: "קרא לציבור שיפסיקו לצער איש את רעהו ויזהרו גם מגרימת צער בבית פנימה, כי צרות משונות כאלו באות מחמת בעיות בבין אדם לחברו!"

והוסיף הרב שטיינמן: "היום נכנס אלי יהודי והתאונן על יסורים שונים ומשונים שעטו עליו מכל צד. אמרתי לו, כי מכיוון שהצרות משונות כל כך, יפשפש במעשיו ויבדוק שמא נכשל בענינים שבין אדם לחברו, בצער לזולת.

"אותו יהודי הגיב מיד, כי מעולם לא ציער בני אדם וכי הוא נזהר תמיד בבין אדם לחברו. לא הנחתי לו וביקשתי ממנו לחשוב עוד בסבלנות, כיוון שצרות כאלו מחייבות מחשבה נוספת. לפתע הוא נזכר ואמר, כי פעם אחת ציער את פלוני, "אבל" טען בבטחון "במקרה ההוא אני הייתי הצודק, והיה מגיע לו"...

אמרתי לו: "בעולמנו מסתובבים אנשים שרצחו את חבריהם. מה אתה חושב, היה להם משעמם ולכן נטלו נפש? שטויות! הרי הנרצח הציק להם, גנב מהם או הכה אותם אבל הם רצחו נפש... א"כ, מה אתה משיב לי שהצדק היה עמך? למעשה נכשלת בצער גדול לזולת, עם כל זה שאתה הצודק. גם למי שצודק לא הותר לרצוחו! לא הותר לו להתאכזר!"

רבי אהרן לייב

למנוע צער מקטנים...

פעם ניגש איש מכובד אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל. והושיט לו את ידו לברכו בברכת "מזל טוב". אותו אדם הלך עם בתו הקטנה וכאשר ראתה הילדה את מעשה אביה, הושיטה אף היא את ידה...

ראה זאת רבי שלמה זלמן ונסתפק תוך כדי דיבור מה לעשות, שהרי מצד אחד אסור להושיט יד לילדה קטנה, אך לאידך גיסא לא רצה להתעלם מהחששת ידה ובכך להכלימה ולצער...

מה עשה? מיהר ונטל ממתק שהיה בקרבתו ונתן לילדה, ונמצא שלא הושיטה ידה לחינם...

ונלמד מכאן עד כמה נזהרו גדולי התורה שלא לצער אף קטנים שאין בהם דעת ומה עוד שלא ניתן למחילתם...

עפ"י באר החיים

להיות אמיתי במעשיו ובדיבוריו עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "אולי ימושני אבי והייתי בעניו כמתעתע" (כז-יב)

ואמרו חז"ל: כל המחליף בדיבורו [רש"י: משנה בדיבורו שלא יהיה ניכר] כאילו עובד עבודה זרה. כתיב הכא "והייתי בעניו כמתעתע" וכתיב התם (חבקוק ג) "הבל המה מעשה תעתועים" (סנהדרין צב.). לאור דברי חז"ל אלו, הכיצד שינה יעקב בדיבורו? התשובה היא כפי שכתב רש"י (מכות כד): לא רצה [יעקב] לשקר מתחילה... אלא שאמו הכריחהו ועל פי הדיבור, כדכתיב "עלי קללתך בני" ומתרגמינן "אלי אתאמר בנבואה".

שלמה המלך ע"ה אומר (משלי יב, יט) "שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר" וביאר החפץ חיים (בספרו שפת תמים פ"א): יזהיר בזה על הדיבור, שישתמש בו בכל ענין באמת ושיזהר מן השקר, כי מי שיש לו שפת אמת והוא נזהר בדיבורו שיוציאם על קו אמת, הדיבור הוא יצליח ויכון לעד ויאמינוהו בכל דבריו, כי הבריות יחזיקוהו באיש אמת, כיון שהורגל כל ימיו לדבר אמת.

אבל מי שיש לו לשון שקר לא יאמינו דבריו אלא עד רגע, כי השומעים דבריו יאמינו בהם לשעה, ואחרי כן כאשר יבקרו דבריו ויחקרו אותם, יכירו כי שקר המה. ובא הכתוב הזה להזהיר את הבריות שיהיו טוהרים בדיבורם, שלא ידברו רק אמת. עכ"ד.

שאלו את החזון איש על מה שאמרו חז"ל בגמרא (ברכות ד.) "למד לשונך לומר איני יודע" הרי ממה נפשך: אם הוא באמת יודע ובכל זאת אומר "איני יודע" - הרי זה שקר, ואם באמת אינו יודע, מה הרבותא הוא שילמד את לשונו לומר איני יודע!?

והשיב החזון איש: מטבעם של בני אדם לומר "השערות" אף על דברים שאינם יודעים, כמו שרגילים לומר "אני משער שהדברים הם כך וכך" ועל זה אמרו חז"ל "למד לשונך לומר איני יודע"!

על דקדוק האמת...

על זקן המשגיחים הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל מספר תלמיד משיבת כפר חסידים: "בערב יום הכיפורים נכנסתי אל הקודש פנימה, לחדרו של רבי דב, לשאול אותו בענין רוחני מסויים. בתוך השיחה העלנו נושאים שונים ובאחד מהם התבטא המשגיח: "הרי הדבר מפורש כבר במשנה ברורה!"

"והנה במוצאי יום כיפור בעוד שאנו כבר הבדלנו וסיימנו את הצום, המשגיח עדיין עומד במקומו בהיכל הישיבה, כאשר עוברים לפניו רבים מבני הישיבה ומבני המקום לברך ולהתברך בברכת השנים. והוא אף באיקנותו המופלגת ובחולשתו מן הצום, עומד ומאיר פניו לכל אחד ואחד בסבלנות ובפרטות.

"כאשר סיים, החל מהלך אט אט לעבר ביתו כשהוא נשען על תלמיד קרוב מפאת חולשתו. הוא כבר החל לטפס בגרם המדריגות המוביל לאיזור מגוריו. והנה לפתע שינה טעמו והסתובב ללכת חזרה לבית המדרש... שם ביקש מהתלמיד שהתלוה אליו לקרוא לי.

"כמובן רצתי בחופזה כשכולי תמיהה על כך ש"המשגיח מחפש אותי". כשהגעתי, נדהמתי לשמוע מפי המשגיח את המשפט הבא, שלמענו טרח במיוחד לבוא בחולשתו הגדולה מהצום, וכך טמא לי: "דיברנו בערב היום הקדוש, ואמרתי לך שהדבר מפורש במשנה ברורה. אז שייך שזה לא נכון. הדבר לא מפורש, אלא כך משמע מדברי המשנה ברורה. כל טוב בחור יקר".

ושוב פנה המשגיח בשארית כוחותיו אל עבר ביתו. אכן "לעבדך באמת"...

תפלה על הזולת

"התפלול לזרע של קיימא - מסורות לאשה..."

מעשה בזוג ששנים רבות לאחר נישואיהם עדיין לא זכו להפקד בזרע של קיימא. הבעל היה ת"ח ומתמיד גדול. האשה היתה צדקנית גדולה. יום אחד, בתקופת ערב ראש השנה, החליטה האשה לבוא ולהתברך מפיו של החזון איש.

היא הגיעה למעונו של החזון איש, שפכה את מר ליבה, וסיפרה שהיא ובעלה מתפללים ושופכים לב כמים לפני הקב"ה שיפקדו בזרע של קיימא, והישועה עדיין לא באה.

אמר לה החזון איש: "הנה בראש השנה הקרוב יקראו בהפטרה על חנה שהתפללה להקב"ה שיתן לה זרע של קיימא. רואים שהתפללות על זש"ק מסורות ביד האשה..." הוסיף החזון איש ואמר: "בראש השנה הקרב ובא, תתפללי להקב"ה ותבקשי לנפשך שתפקדו בזרע של קיימא".

אמרה לו האשה: אמנם כן, אשתדל מאוד להתאמץ ולשפוך שיח על כך בר"ה. אבל ברצוני שגם הרב יתפלל עלי, כי מי יודע אם אזכה לעשות את ההשתדלות המרבית המוסלת עלי. החזון איש הרחרר לרגע ואמר לה: "אמנם כן, אתפלל עליך שיתקבלו תפילותייך!"

ימי ראש השנה עברו על בני הזוג בהתעלות רוחנית שטרם זכו לה עד עתה. הם שפכו ליבם כמים ודמעות רבות ולגו מעיניהם. ואכן לתקופת השנה זכו לזרע של קיימא. בני הזוג זכו להפקד בזרע וישרים מבורך, כולם גדולי תורה ויראה בארץ ובתפוצות.

מפי הנכד של בעלת המעשה

להתפלל ולבקש רחמים על הזולת הזקוק לישועה!

נלמד מהפסוק: "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא" (פרק כה-כא)

וכתב הרשב"ם: "לנכח אשתו" - פירוש בשביל אשתו. וביאר דבריו הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל (בספרו משך חכמה), כי יצחק היה בטוח שיהיה לו זרע, שהרי הבטיח השי"ת לאברהם "וקראת את שמו יצחק והקימותי בריתי איתו... לזרעו אחרי" וכל חששו היה כי יתכן שיתנו לו בן מאשה אחרת. לכן התפלל כפי שהובא במדרש (פר' סג) שהיה אומר: רבונו של עולם, כל בנים שאתה נותן לי יהיו מן הצדקת הזו. וכך פירש גם הספורנו: אף על פי שהובטח על הזרע שיירש, התפלל להשי"ת שיתן לו אותו הזרע מזאת ההגונה הנצבת נכחו.

רבינו בחיי ז"ל כותב (בפרשת עקב) כי כח התפלה גדול אפילו לשנות הטבע, ולהנצל מן הסכנה ולבטל גזירה. לשנות מן הטבע מניין? מיצחק? כנאמר "ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו" ודרשו חז"ל מפני מה נתעקרו, מפני שהקב"ה מתאוה לתפלת הצדיקים. מבואר כי לא באה העקרות לאמהות אלא מפני התפלה, וכשהתפללו, בזה נשתנה בהן הטבע.

להנצל מן הסכנה מניין? ממה שנאמר (תהלים קא): "יורדי הים באניות... נפשם ברעה תתמוגג... ויצעקו אל ה' בצר להם" וכתוב אח"כ: "יקם סערה לדממה ויחשו גליהם" ומכאן שהתפלה מצילה מהסכנה.

לבטל הגזירה מניין? מחזקיה שהוסיף לו הקב"ה ט"ו שנה בכח התפלה שנאמר (ישעיה לח-ה): "שמעתי את תפלתך. הנני יוסף על ימיד חמש עשרה שנה". נמצא שהועילה לו תפלתו לבטל הגזירה.

את הנאמר "מגיד לאדם מה שיחיו" פירש הגר"ח מולוז'ין זצ"ל, "שיחיו" היא מלשון תפלה. והיינו כשיגיע אדם לב"ד של מעלה, יראו לו איזה כח היה לו בתפלתו לשנות את הגזירות, וכיצד לא ניצל כוחו זה, כי הוא עצמו לא האמין בתפלתו...

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

המסגן

כפר-חסידים, לפני כ-25 שנה.

חדר האוכל של ישיבת 'כנסת חזקיהו' נעול על מסגר וברית. בחור אחד ויחיד נוכח שם, מחלק את הסכום על השולחנות לקראת ארוחת-בוקר של מחר. מכין צלחות. כוסות וכו'.

צוות הפועלים במטבח היה עוזב לאחר ניקוי חדר האוכל מארוחת ערב. הצוות שהגיע בבוקר לא היה עורך את השולחנות וכל כך למה? צוות עובדי המטבח היה מורכב בעיקר מנשים מבוגרות ואלמנות תושבות המקום, ועל כן הנהלת הישיבה לא רצתה להטריחם יתר על המידה בשעות הלילה המאוחרות ובשעות הבוקר המוקדמות. כיוון שכן, היה התפקיד מוטל על אחד התלמידים, שאף זכה מצד הישיבה על מתן שכרה בצידה, משהו-סמלי.

בתום סדר-שלישי, ולא לפני, היה מוטל עליו להיכנס לחדר-אוכל. לשם כך הפקידו בידיו את אחד האוצרות הכי יקרים בעולמו של ישיבה-בחור: את מפתח חדר האוכל!...

לפני כן הותנה עמו - בתנאי קודם למעשה והן קודם ללאו - שלא יאפשר לבחורים להסתובב במקום, ולעשות שם כבתוך שלהם...

* * *

"**הרבנית**" בעולמו של כפר-חסידים זה לא שם-כינוי אלא שם-דבר. הלוא היא **מרת חנה** עליה השלום, בתו של הגאון **רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי זצ"ל** - שעל שמו נקראת הישיבה. עם הגיעה לפרקה נישאה להגאון **רבי נח שימונוביץ זצ"ל** - ראש הישיבה עוד בתקופתה ב'זכרון יעקב'. לאחר הסתלקותו באייר תשט"ו, נישאה להגאון **רבי שמואל דוד ורשבצ'יק זצ"ל** - ראש הישיבה ב'כפר חסידים'.

הייתה חשוכת ילדים ובמשך עשרות שנים גם אלמנה. מה שמילא את יומה, מוחה וליבה, היה ניהול חדר האוכל. הפדנטיות הייתה חשובה לה, כך הקפידה שנים ארוכות שבארוחות ישתמשו בכוסות זכוכית ולא בפלסטיק וכדומה. היא גם הקפידה על כללי וסדרי המטבח ומחתה כאשר סטו מהם. אחד הכללים היה שלבחור שבידו המפתח של המטבח אסור למסור אותו לאף אחד.

לילה אחד זה קרה: ריח של טיגון מכיוון מטבח הישיבה עלה באפה. לא ברור איך זה התרחש, הלוא ביתה לא היה צמוד למטבח, אך גופא דעובדא הכי הוי. כנראה ערכה במקום "סיוור לילי" וגילתה עקבות עשן...

תיכף מיהרה לזמן לפניו את הבחור שאחראי על סידור השולחנות וביקשה לברר מה בדיוק התרחש. לבחור לא היה מושג מה מי מו. אבל היה עוד בחור שהיה בידו מפתח. בחור אחראי שהרבנית מינתה אותו לקפוץ מידי פעם ולבדוק שהכל

בסדר. שחתולה תועה לא חדרה דרך חלון וכדו'. מיהרה וקראה לו.

הממונה הזה כן ידע על הנעשה, אך ממש לא היה אחראי לכך. הוא לא מסר את המפתח, שכן המסגן התגנב דרך פתח אחורי ממנו הכניסו הספקים סחורה. הממונה סירב לשתף פעולה בחקירה.

"אני הולכת להרחיק את המסגן מהישיבה" איימה הרבנית וביקשה לקבל אודותיו פרטים. הבחור שידע פרק ב"הלכות והליכות כפר חסידים" השיב לה בקול בוטח: אני יודע מי המסגן! אבל זה **לשון-הרע!**

"מה זאת אומרת? אני צריכה לדעת מי זה!"

-לשון הרע-

בלית ברירה אמרה: טוב, תיגש להמשיגי והוא יחליט אם זה לשון-הרע אם לא.

* * *

למחרת בבוקר.

תפילת שחרית הסתיימה. הממונה ניגש למשיגי הגה"צ **רבי דב יפה זצ"ל** ואומר שיש לו שאלה לשאול.

שלא כהרגלו מבקש המשיגי: "שייך שניכנס לחדר לדון עליה". אמנם לא מדובר כאן באיזו שאלה רגישה אודות שידוך וכדומה, אודותיה יש לחשוש ל"אוזניים לכותל", אבל כבקשתו נכנסים לחדר.

"**חדר רמי"ם**" ממוקם בסמוך להיכל הישיבה. בחדר מונחת גם מיטה מוצעת לטובת ר"מ שמיצה את כל כוחותיו בסוגיה וזקוק לכמה דקות מנוחה וכדו'. המשיגי מורה לבחור לשבת על המיטה ומבקש לשמוע את השאלה. הוא מספר על הוויכוח שלו עם הרבנית, ומבקש לקבל פסיקה האם זה לשון-הרע לחשוף את שם המסגן?

בתגובה מתחיל המשיגי להסתובב בחדר הלוד ושוב. הוא פוכר בידיו בתנועה אופיינית וכל-כולו מרוכז, כביכול איננו בעולם הזה. הבחור מציץ לכיוונו ולא ממש קולט על מה הסער? האם הוא שאל שאלה שכל העולם כולו תלוי בה?

לפתע נעצר המשיגי באחת ואומר: "כן. שייך שלפעמים **בחור יתום מאמא זקוק לאוכל חם ולכן טיגן לעצמו חביתה** - -"

הצטמררתי - הוא משחזר - ישבתי על המיטה וממש רעדתי. "רוח-הקודש גלויה" הופיעה בבית מדרשו! הרי רק אני ידעתי מיהו המסגן - ורק אני ידעתי שהוא אכן בחור שהתייתם לא מזמן מאמו!

סופר ע"י הרב יוסף וינברג - בעל המעשה

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il